

Tájékoztató a kommunikáció- és médiatudomány BA szak záróvizsgájának témaköreiről

Érvényes a 2019/2020-as tanévtől

Tartalom

A záróvizsga menete:	2
Általános szakos anyag témakörei:	3
Bevezetés a kommunikáció- és médiatudományba 1.	3
Bevezetés a kommunikáció- és médiatudományba 2.	3
Kommunikáció- és médiatörténet 1–2.	4
Médiaismeretek.....	5
A médiakommunikáció sajátos színterei: public relations.....	6
Társadalmi és kulturaközi kommunikáció	6
Szakirányos ismeretek témakörei	7
Elektronikus sajtó szakirány	7
Rádiós ismeretek	7
Televíziós ismeretek.....	7
Nyomtatott sajtó.....	9
Médiainformatika.....	11
Webes technológiák, online publikálás, tartalomfejlesztés	11
Grafika, kiadványszerkesztés, design.....	11
Public relations szakirány	12
Nemzetközi kommunikáció és turizmus szakirány	13

A záróvizsga menete:

1. A záróvizsgázó két tételt húz:
  - a) egy általános, a szak alapismereteit számon kérő tételt,
  - b) egy szakirányos tételt aszerint, hogy melyik szakirányon végez (ha többön, akkor többet).
2. Válaszol a kihúzott tételeken szereplő kérdésekre;
3. Ezt követően bemutatja szakdolgozatát, diplomamunkáját, majd az előzetes írásbeli véleményekre reagálva megvédi szakdolgozatát, diplomamunkáját

A záróvizsgázó a tételeken alapuló számonkérésre és a védésre külön érdemjegyet kap, melyeket a záróvizsga-bizottság a vizsga jegyzőkönyvében rögzít.

Az egyes témakörök ismereteit a korábban a képzésben tartott órák anyagai alapján lehetett elsajátítani, ezért a felkészüléshez is az adott tárgyak korábban már megismert órai anyagai, azok szakirodalmi az irányadóak.

A szakirányi ismereteket számon kérő tételekre vonatkozóan a felkészüléshez a féléves gyakorlaton elhangzottak és a gyakorlati munka tapasztalatai nyújtanak segítséget.

Általános szakos anyag témakörei:

Bevezetés a kommunikáció- és médiatudományba 1.

1. A humán kommunikáció és az állati kommunikáció összehasonlító bemutatása
2. A humán kommunikáció és a gépi kommunikáció összehasonlító bemutatása
3. Az egészséges humán kommunikáció szempontjából fontos képességek
4. Ekman, Friesen és Argyl szerint a „nem verbális fecsegés” a perifériás jelzések tükrében
5. A konvencionális kódhasználat nélküli emberi kommunikáció
6. A konvencionális nem verbális kódok szerepe az emberi kommunikációban
7. A természetes nyelv szerepe az emberi kommunikációban
8. Szándékvezérelt kommunikáció összevetése a nem szándékos jelhasználattal
9. A manipuláció, a benyomáskeltés és a hazugság mint kommunikatív viselkedés összehasonlító bemutatása
10. A humán kommunikáció relevanciaelméleti megközelítése

Bevezetés a kommunikáció- és médiatudományba 2.

1. Mutassa be a digitális médiaobjektumok sajátosságait Lev Manovich következő alapelvei alapján: 1. Numerikus reprezentáció; 2. Modularitás; 3. Variabilitás.
2. Mutassa be a digitális médiaobjektumok sajátosságait Lev Manovich következő alapelvei alapján: 1. Automatizálás; 2. Transzkódolás. Mindezekkel kapcsolatban ismertesse Manovich következő koncepcióját: „az adatbázis, mint szimbolikus forma.”
3. Mutassa be Walter Benjamin technikai reprodukcióval kapcsolatos elméletét, különös tekintettel az „aura” fogalmára!
4. Mutassa be Max Horkheimer és Theodor W. Adorno „kultúripar”-fogalmát, különös tekintettel annak médiakritikai vonatkozásaira!
5. Ismertessen a kritikai kultúrakutatáshoz kapcsolódó, médiakritikai szempontból jelentős szerzőket és fogalmakat!
6. Mutassa be és méltassa Marshall McLuhan munkásságát!

Kommunikáció- és médiatörténet 1–2.

1. Mikor, milyen okokra visszavezethetően jött létre a médiatörténet?
2. Milyen viszonyban áll egymással sajtótörténet és médiatörténet?
3. Mit értünk a médiatörténet modellszerű alapmozgása alatt? Említsen néhány példát!
4. Ki és hogyan definiálta a makrokorszak fogalmát? Melyek a médiatörténet makrokorszakai?
5. Mi a különbség a camera obscura és a laterna magica között? Hogyan szimbolizálja ez a különbség a látásról való nézetek átalakulását a 18-19. század fordulóján? (Utókép-hatás)
6. Milyen négy kritériumnak kell eleget tennie a nyomdaterméknek ahhoz, hogy sajtóról beszélhessünk?
7. Milyen sajtótörvény lépett életbe az 1867-es kiegyezés után? Alkalmas volt-e a sajtóélet szabályozására a 19-20. század forduló körüli évtizedekben?
8. Mutassa be a sajtó szabályozásának periódusait a Horthy-korszakban!
9. Mikor jött létre a Telefonhírmondó és hogyan működött, és mennyire bizonyult sikeresnek?
10. Mikor alakult ki a rádiós műsorszórás a világon és milyen modelljei jöttek létre?

Médiaismeretek

1. Mutassa be az angolszász és az európai újságírói hagyományt!
2. Miként csoportosíthatók az írott sajtó műfajai? Sorolja be műfajcsaládokba (és alcshaládokba) az egyes sajtóműfajokat!
3. Definiálja és mutassa be a civil újságírást!
4. Milyen lényegi különbségek vannak az offline és az online újságírás között!
5. Mutassa be a tényfeltáró újságírást! Milyen okokra vezethető vissza, hogy Magyarországon nem terjedt el az oknyomozó újságírás!
6. A globális hálózatok kialakulása. Posta, vasút, morze, távírda, telefon, mozgókép, és az azt követő időszak kommunikációs fordulata, a hang közvetítése.
7. Rádiózás az USA területén az 1920-as évek és az 1950-es évek között.
8. Az európai rádiózás korszakai: a BBC modell, a német és a közép-európai modell.
9. A magyar rádiózás korszakai: 1925-1947, 1947-1989.
10. A magyar rádiózás a rendszerváltás után, első és második Médiatörvény, a közszolgálati, a kereskedelmi és a civil rádiózás jellemzői.
11. Ismertesse a video-kommunikáció folyamatát (kommunikációs csatorna felépítése)!
12. A mozgókép fejlődése során sorrendben milyen képi adathordozókat használtak, és ezeket milyen képrögzítési és montírozási technikák jellemezték?
13. Az analóg adattovábbítás korában miben különböztek az amerikai és az európai televíziós hálózatok?
- 14–17. Magyarázza el, az alábbi esemény miért jelentős médiatörténeti szempontból!
  14. 1938: USA, Orson Welles: Világok harca
  15. 1960: televíziós elnöki vita Nixon-Kennedy között
  16. 1969: a Holdra szállás
  17. 2001.09.11., New York
18. Ismertesse egy hagyományos tv-stúdió felépítését, az egyes funkciókat és szakterületeket!
19. Vázoljon fel egy televíziós adásmenet-sémát és modellezze ennek lényegét egy szabadon választott műsortípus segítségével!
20. Milyen alapvető változásokat hozott a digitális technológia a műsorkészítés, a televíziós programok szerkesztése és a műsortovábbítás, illetve -fogadás területén?

A médiakommunikáció sajátos színterei: public relations

1. Mik a sajtókapcsolatok jellemzői, típusai?
2. A sajtótájékoztató szervezés szabályai
3. Mi az interjúadás négy fázisa?
4. Mit jelent a tematizáció kifejezés? Melyek a tematizációt segítő elemek?
5. Mi a „valóság” három dimenziója a politikai kommunikáció tekintetében?
6. Mit jelent a sztorigenerálás kifejezés?

Társadalmi és kultúraközi kommunikáció

1. Mit jelent az életvilág fogalma? Hogyan kapcsolódik a természetes beállítódás fogalmához?
2. Mi a nemzeti tájtudat? Mutassa be kialakulásának körülményeit, összefüggését az emlékezettel, irodalommal és turizmussal!
3. Mutassa be emlékezet és történelem viszonyát! Kulturális és kommunikatív emlékezet összefüggései.
4. Mit jelent a népi kultúra nemzetiesítése? Mikor, hol jellemző ez? Mi a szerepe a modern nemzeti kultúra kialakulásában.
5. Mutassa be a társadalomtudományok által azonosított nemzetfelfogásokat! Milyen körülmények között jött létre a modern nemzet és melyek a jellemzői? Mi a megalkotott hagyományok eredete és szerepe?
6. Mit jelent a tér 'beélése'? Melyek ennek eszközei? Milyen rituális szerkezet jellemzi? Mit jelent az emlékezet helyek fogalma?
7. Mi a rítus? Mi a küszöbrítus szerkezete? Minek a leírására használták először és milyen újszerű értelmezéseit ismeri
8. Mutassa be a liminalitást? Liminalitás és liminoid viszonya.
9. Mutassa be a kultúra két felfogását! Mi ennek a relevanciája a kortárs társadalomtudományok számára?

Szakirányos ismeretek témakörei

Elektronikus sajtó szakirány

Rádiós ismeretek

1. Az amerikai rádió, avagy a rövidhullámú varázslat
2. Az európai rádiózás különféle modelljei – BBC, német modell, francia modell
3. Ismeretek a rádióról – A magyarországi rádiós piac, közszolgálati rádiózás, és kereskedelmi rádiózás
4. Rádiós műfajok és csoportosításuk.
5. A hír szerepe a rádiózásban. A rádiós hírszerkesztés.
6. A tényfeltáró riport, a portré és a dokumentumműsorok
7. A Magyar Rádió és a magyar irodalom – írók, költők a magyar rádiózásról

Televíziós ismeretek

1. Ismeretek a televízióról – A közszolgálati és kereskedelmi televíziózás, országos és helyi televíziók
2. Televíziós műsorszerkezet típusai
3. A televíziós újságíró
4. Hírműsorok: a hírérték
5. A televíziós hírműsorok műfajai és jellemzőik
6. A televízióra „írt” hír jellemzői
7. Közszolgálati és kereskedelmi híradók jellemzői, hír szerkesztése, az infotainment szerepe a hírgyártásban
8. Dokumentumfilm tipológiája, filmtípusok témájuk, feldolgozásuk alapján
9. A snittekre bontott valóság: kamera plánok, kamerakezelés a hírműsorban és a magazinokban
10. A digitális vágás alapszabályai

11. A televíziós magazin csoportosítása szerkezetük, tematikájuk, a megvalósítás módja alapján (példák a mai televíziós műsorkínálatból)
12. Ötlet, szinopszis, terepszemle, forgatókönyv
13. Riporter, szerkesztő, műsorvezető – szerepek és elvárások
14. Híradót készítünk! Modellezzon egy hírgyártási folyamatot. Kik és milyen feladatot elvégezve kellene hozzá?
15. Magazint készítünk! Modellezzon egy magazingyártási folyamatot. Kik és milyen feladatot elvégezve kellene hozzá?

Nyomtatott sajtó

1. Hírműfajok a nyomtatott sajtóban: mínuszos hír, címes hír, leades hír, hírcikk (ténycikk). Jellemzőik, használatuk.
2. A tudósítás és jellemzői a nyomtatott sajtóban.
3. A riport típusai és jellemzői a nyomtatott sajtóban.
4. Az interjú típusai és jellemzői a nyomtatott sajtóban. A kérdezés művészete – kérdéstípusok.
5. A kritika típusai és jellemzői a nyomtatott sajtóban.
6. A jegyzet és a kommentár jellemzői a nyomtatott sajtóban.
7. A glossza jellemzői a nyomtatott sajtóban.
8. A címadás főbb szabályai, sajátosságai a nyomtatott sajtó különböző műfajaiban.
9. A kézirat útja a szerkesztőségben; a nyomtatott sajtóban használt néhány szakkifejezés jelentése: flekk, kolumna, remittenda, impresszum, imprimatúra, Sic!
10. A forrásmegjelölés szabályai, a *Wikipédia* szócikkeinek felhasználhatósága újságcikkek írásakor. (– a szerk.) használatának szabályai. X-es cikk.
11. A képaláírások és a keretesek használatának szabályai a nyomtatott sajtó különböző műfajaiban.
12. A nyomtatott sajtó néhány legendás alakja. Jellegzetes újságírói módszereik, egy könyvük rövid jellemzése. Günter Wallraff (*Legalul*), Ryszard Kapuscinski (*A császár*), Oriana Fallaci (*Ha meghal a Nap*), valamint Hunter S. Thompson és a new journalism.
13. Egy napilapos szerkesztőség felépítése, működése. A főszerkesztő, a napi ügyeletes szerkesztő, a rovatvezető, a korrektor, az újságíró és a fotóriporter feladatai.
14. Lapszerkezet, formai és tartalmi lapterv, oldalszerkezet.
15. Grafikai és tipográfiai elemek – és alkalmazásuk a nyomtatott sajtóban.
16. A fényképezés rövid története a technika és a társadalom fejlődésének tükrében. (Daguerre, Eastman, Leica, digitális technika. Miben, mennyiben hatottak a technikai fejlődés sarokpontjai a látásmód, a képi kommunikáció alakulására?)
17. A sajtófotózás rövid története a technika és a társadalom fejlődésének tükrében. (Mikülönbözteti meg a sajtófotót a „magáncélú” képtől? A sajtófotózás alakulásának sarokpontjai. A sajtófotózás nagy személyiségeinek hatása a képi kommunikációra. A sajtóban megjelenő képek jellemzése, értékelése a jelenkori nyomtatott és online orgánumban.)

18. A sajtófotózás műfajai, jellemzésük és változásuk. (Portré, hír, zsáner, sport, riport, esszé, illusztráció, képsorozat. A sajtóban megjelenő képek jellemzése, értékelése a jelenkori nyomtatott és online orgánumban.)
19. A sajtófotózás történetének „nagyjai”, rövid jellemzésük. (Robert Capa, Leni Riefenstahl, André Kertész, Munkácsi Márton, Eugene Smith, Gárdi Balázs)
20. A fénykép, a képi kommunikáció világa, jelentősége, jellemzése, változása a digitális világban, az online médiumokban, a közösségi portálokon. Alakulásának várható irányai a jövőben.

Médiainformatika

Webes technológiák, online publikálás, tartalomfejlesztés

1. A Webtervezés általános szempontjai
2. A Webergonómia alapjai
3. A HTML nyelv alapjai
4. A stíluslapok használata a weben
5. A webes programozás alapjai
6. A tartalomkezelő rendszerek
7. Webanalitika
8. Keresőoptimalizálás
9. A tartalomfejlesztés általános elvei
10. Az online szöveges tartalom
11. Hang és videó publikálásának szempontjai

Grafika, kiadványszerkesztés, design

12. Képmegjelenítés a számítógépen
13. Pixelgrafika
14. Digitális fotók készítése
15. A képszerkesztés alapjai
16. Vektorgrafika
17. Animációkészítés
18. A kiadványszerkesztés szempontjai
19. A tipográfia alapjai
20. Grafikai tervezés

Public relations szakirány

1. Hogyan határozza meg a PR-t? Milyen funkciót tölt be a szervezetben?
2. Hogyan viszonyul a PR a marketinghez és a marketingkommunikációhoz?
3. A belső kommunikáció milyen feladatokat lát el szervezeten belül?
4. Melyek a külső PR területei?
5. Mi a szervezeti identitás?
6. Mi az image?
7. Mely elemekből tevődik össze az arculat?
8. Hogyan történik az arculattervezés? Meg lehet-e változtatni az arculatot?
9. Melyek a sikeres kríziskommunikáció alapelvei? Igazolja konkrét példákkal!
10. Mi válság fogalma és melyek a válságok közös jellemzői?
11. Mi a válságterv, és mit jelent a proaktív kríziskommunikációs tervekészítés?
12. A média szerepe és kezelése válsághelyzetekben. Pozitív és negatív példák.
13. Melyek a célcsoport-meghatározás szempontjai kampánytervezés esetén? Mit nevezünk célcsoport-szegmentálásnak, mi a célja?
14. Kampánykommunikációs időzítés: mutasson be három időzítési technikát! Mindhárom technikát példával is szemléltesse!
15. Mit nevezünk ATL, mit nevezünk BTL marketingkommunikációs eszközöknek? Hasonlítsa össze a rádiót és a köztéri hirdetési felületet marketingkommunikációs szempontok alapján! Mely erősségeik, mely hátrányaik ismeretesek?
16. Sorolja fel a PR-célú rendezvények három leggyakoribb típusát! Ezen rendezvénytípusok közül egyet részletesen is mutasson be!
17. A jó vezetés előnyei, a rossz vezetés hátrányai
18. Mit jelent a művelet-centrikus vezetés?
19. Mitől hatékony a motiváció a vezetési folyamatban?
20. Mik a vezetői megbeszélés jellemzői?

Nemzetközi kommunikáció és turizmus szakirány

1. A külpolitika és a diplomácia fogalmai
2. A szabályozott nemzetközi együttműködés mérföldkövei
3. Nemzetközi tárgyalások keretei
4. A hidegháború jellemzői
5. A hidegháború vége, nemzetközi átrendeződés a Világban, a globális Világ jellemzői
6. A kulturális diplomácia intézményrendszere, a magyar kulturális évadok külföldön 2000 után
7. Az interkulturális kommunikáció története és alapjellemezői
8. A kulturális diplomácia kommunikációja külföldön
9. A kulturális diplomácia és a szerepe a külpolitikában és a diplomáciában
10. A kultúra menedzselésének hazai és külföldi eszközei
11. A turizmus, mint rendszer: az ágazat kapcsolata a társadalmi és kulturális környezettel
12. A turizmus rendszere, és annak kölcsönhatásai a gazdasági, politikai és technológiai környezettel
13. A turizmuspolitika fogalma, a turizmustervezés szükségessége, céljai, eszközei és formái, különböző területi szintjei
14. A turisztikai közvetítő szektor felépítése és intézményeinek általános működési területei, feladatai. Kapcsolattartás (üzleti kommunikáció) az utazásszervezői tevékenység során
15. Turisztikai szolgáltatások formái, és azok utazásszervezésben használt beszerzési szerződés típusai. A közvetített és saját útalap fogalma, létrehozásuk lépései
16. Az egészségturizmus fogalma, általános bemutatása, nemzetközi és hazai trendjei
17. Az aktív turizmus meghatározó hazai területei: a lovas- és kerékpáros turizmus
18. A MICE (hivatás-)turizmus termékcsoportjának átfogó bemutatása, nemzetközi és hazai tendenciái
19. Termékfejlesztés és árpolitika a turizmusmarketingben. A turisztikai imázs- és márkanev-építés kérdései
20. Az értékesítéspolitika irányai és speciális eszközei, valamint a promóció klasszikus és új módszerei a turizmusban